

İNFORMAL YAYINLARI

TAKDİM

Değerli Adaylar,

ÖSYM tarafından her yıl çeşitli sınavlar düzenlenmektedir. Bu sınavlar içerisinde KPSS, TYT, MSÜS, EKPSS, AYT gibi sınavlarda karşımıza çıkan tarih dersinin çok önemli bir yeri vardır.

Bu kitaptan çalıştığınızda aşağıdaki soruların cevaplarını kitabın içinde bulacaksınız:

- ✓ ÖSYM'nin son yıllardaki soru dağılımı nasıl şekillenmiştir?
- ✓ ÖSYM'nin tarih dersinde en çok soru sorduğu konular hangileridir?
- ✓ Tarih müfredatına eklenen konular nelerdir?
- ✓ Tarih sorularında ne sorulursa neye bakılır?
- ✓ Bil bakalım ben kimim? Tarzında soru cevap bilgileri içermektedir.
- ✓ İslamiyet öncesi Türk tarihiyle ilgili ÖSYM nasıl soru soruyor?
- ✓ Dünyanın ilk üniversitesi olarak kabul edilen kurum hangisidir?
- ✓ Anadolu Selçuklu Devleti'nde ticareti geliştirmek için yapılan faaliyetler nelerdir?
- ✓ Arasta, Malakari, Telkari ne demektir?
- ✓ İlk Müslüman Türk devletleriyle ilgili ÖSYM hangi tarzda soru sormaktadır?
- ✓ Osmanlı Devleti'yle ilgili ÖSYM soru tarzı nasıldır?
- ✓ Tarihte "Put Kırıcı" unvanını kullanan hükümdar kimdir?
- ✓ ABD - Osmanlı ilişkileri ne zaman başladı, nasıl gelişti?
- ✓ Celal Bayar'ın Kurtuluş Savaşı'na hazırlık dönemindeki faaliyetleri nelerdir?
- ✓ Bozkurt – Lotus Olayı nedir, kimler arasında yaşanmıştır?
- ✓ Mutlaka soru gelecek olan konular nelerdir?

KPSS'de 27 soruluk, TYT'de 5 soruluk, AYT'de 21, ÖABT'de 60 soruluk kısım tarih dersine ayrılmış ve buralarda yukarıda vermiş olduğumuz konuların içeriklerine dayalı olarak sorularla karşılaşmaktayız. Sınavlarda çok önemli bir yere sahip olan bu dersin kendine göre pratik noktaları ve ezberlemeden yapılabilecek temel özellikleridir.

Biz bu çalışmamızda tarihten karşımıza gelecek sorularda pratik olarak nasıl hareket edebileceğimizi, sorularda ne sorulduğunda neye bakmamız gerektiğini, daha çok yorumlama ile ve pratik noktalarla sizlere bilgi vermeye ve yardımcı olmaya çalıştık.

Yoğun emek harcayarak, yıllarının birikiminin kitaplaşmış hali olarak hazırlamış olduğumuz bu eserimizin hepinize yol göstermesi dileğiyle sizlere böyle bir eseri takdim etmiş bulunuyoruz.

Gireceğiniz sınavlarda hepinize başarılar dileriz.

İnformel Yayınları Sınav Kazandırır.

İsmail KAYNARCA
İnformel & Kara KutuYayıncıları

ÖSYM ANALİZ SERİSİ - TARİH CEPTİ

İNFORMAL YAYINLARI

ÖSYM ANALİZ SERİSİ TARİH CEPTİ

Informal Yayınları Yayın Ekibi
Yayına Hazırlayan

İsmail KAYNARCA
Kurucu

İmran KAYNARCA
İmtiyaz Sahibi

Sevil GÖK
Genel Yayın Koordinatörü

Sevil GÖK
Editör

Sevil GÖK
Redaktör

Murat EREN
Informal Yayınları Yayın Ekibi
Kapak Grafik Tasarımı

Informal Yayınları Yayın Ekibi
İçerik Grafik Tasarımı

Informal Yayınları Yayın Ekibi
Dizgi ve Mizanpaj

Basım Yeri–Basımevi–Sertifika
Ankara Ayrıntı Basımevi 13987

Informal Yayınları–33679
Yayınevi–Yayınevi Sertifika

Türkiye Ana Dağıtım

Kafkas Kitap Dağıtım

(0850) 885 15 26

(0551) 440 99 99

(0546) 440 05 26

(0535) 103 89 50

(0222) 220 36 87

Bu kitabın her türlü yayım hakkı

İmran KAYNARCA ve

İsmail KAYNARCA – İNFORMAL
YAYINLARI'na aittir.

Bu kitabın baskısından 5846 ve 2936 Fikir ve Sanat Eserleri Yasası Hükümleri gereğince ve 6279 sayılı Çoğaltılmış Fikir ve Sanat Eserlerini Derleme Kanunu gereğince kaynak gösterilerek bile olsa alıntı yapılamaz, herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, depolanamaz, genel ağ ve diğer elektronik ortamlarda yayımlanamaz.

BU KİTAP T.C. KÜLTÜR BAKANLIĞI
BANDROLÜYLE SATILMAKTADIR.

TOPLU SİPARİŞ HATTI

(0543) 614 01 88

(0543) 614 01 88

Yayınevi Kurumsal İletişim

Yeni Satış Sitemiz

www.karakutyayin.com

Hizmetinizdedir.

YouTube

informalyayinlari@gmail.com
karakutyayin@gmail.com

www.informalyayinlari.com
www.karakutyayin.com

KARA KUTU YAYIN • İNFORMAL YAYINLARI

ÖSYM ANALİZ SERİSİ • TARİH CEPTİ

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	1
KÜNYE	5
İÇİNDEKİLER	6
BÖLÜM 1: TARİH BİLİMİNE GİRİŞ	7
BÖLÜM 2: İLK ÇAĞ MEDENİYETLERİ	10
BÖLÜM 3: İSLAM TARİHİ	19
BÖLÜM 4: İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİ	25
BÖLÜM 5: TÜRK İSLAM DEVLETLERİ	48
BÖLÜM 6: OSMANLI KURULUŞ VE YÜKSELME DÖNEMİ	78
BÖLÜM 7: AVRUPA TARİHİ	88
BÖLÜM 8: 17. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ	98
BÖLÜM 9: 18. YÜZYIL OSMANLI TARİHİ	106
BÖLÜM 10: 19. YÜZYIL OSMANLI TARİHİ	116
BÖLÜM 11: OSMANLI KÜLTÜR VE UYGARLIĞI	140
BÖLÜM 12: 20. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ	169
BÖLÜM 13: I. DÜNYA SAVAŞI	179
BÖLÜM 14: KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ	197
BÖLÜM 15: I. TBMM DÖNEMİ	206
BÖLÜM 16: KURTULUŞ SAVAŞI'NDA CEPHELER	212
BÖLÜM 17: TBMM DÖNEMİ İÇ POLİTİKA	226
BÖLÜM 18: ATATÜRK İNKILAPLARI	231
BÖLÜM 19: ATATÜRK İLKELEİ	246
BÖLÜM 20: ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ	256

İNFORMAL YAYINLARI

1. BÖLÜM

TARİH BİLİMİNE GİRİŞ

Bölüm 1

- Bu konudan her yıl 1 soru YKS'de gelir.
- ÖABT Tarih sınavında her yıl 1 soru gelir.

1. Tarih biliminin özellikleri nelerdir?

- İnsanların sosyo-kültürel özelliklerini inceler.
- İnsanın geçmişini konu edinir.
- Tarihi olaylar tekrarlanamaz.
- Tarihi olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi vardır.
- Belgelere dayalı olmalıdır.
- Olay anlatılırken yer ve zaman belirtilmelidir.

2. Zeki Velidi Togan 'a göre tarih nedir?

Tarih, insanlığın eylem(olay)ve fikirlerinin gelişimini takip eden fert ve toplumların gerçekleştirdiği eylem ve fikirler sonucunda gerçekleşen olayları inceler.

3. Neolitik Dönem' e ait eserlerin bulunduğu Gaziantep'e bağlı merkez neresidir?

Sakçagözü

4. Tüm milletler için takvim başlangıcı o millet için önemli gün ve olaylardır. İbraniler, Romalılar, Yunanlılar ve Müslümanlar için takvim başlangıcı olarak kabul edilen olaylar hangileridir?

- İbraniler için takvimin başlangıç yılı olarak kabul ettikleri önemli olay MÖ 3761 Yaratılış Yılı'dır.
- Romalılar için takvim başlangıcı olarak kabul edilen olay, MÖ 753 Roma şehrinin kurulmasıdır.

İNFORMAL YAYINLARI

Bölüm 2

2. BÖLÜM İLK ÇAĞ MEDENİYETLERİ

- Bu konudan her yıl YKS'de 1 soru gelir.
- ÖABT Tarih sınavında her yıl 1 soru gelir.
- Özellikle medeniyetlerin eserlerine ve buluşlarına dikkat etmelisiniz.

1. Çin İlk Çağ'da nasıl yönetilmiştir?

Sülalelerce yönetilir (Kabile anlayışı).

2. Çin'in coğrafi konumunun mimari, sanat ve inanç anlayışına etkileri nelerdir?

- Çin Asya'nın güneydoğusunda yer alır.
- Çin'de iki türlü mimari gelişmiştir. Askeri mimari (Çin Seddi), Dini mimari (Budist tapınakları).
- Çinicilik, porselen, seramik gibi sanatlar, maden az olduğu için gelişmiştir. Matbaa, kağıt, barut, pusula, çini mürekkep ilk kez Çin'de bulunmuştur.
- Budizm, Taoizm, Konfüçyüs, Maniheizm gibi dinler yaygındır. Çin'de tarih yazıcılığı gelişmiştir.
- Türkler hakkında ilk bilgiler Çin kaynaklarında mevcuttur.

3. Hindistan'da güçlü bir devlet, önemli bir medeniyet ve bir millet anlayışı oluşmamasının sebepleri nelerdir?

1. Çok değişik din, dil, ırk, mezhep vs.den insanların bulunması,
2. İklimin çok sıcak olması,
3. Kast sistemi'ne (Dünyanın en katı sınıf farklılığı) sahip olmasıdır. Brahmanlar (din adamları), Kışatriyalar (asiller), Vaysiyalar (esnaf, tüccar, çiftçi), Südralar (köylüler, işçiler; paryalar, köleler).

Not: Hindistan'da Veda dini, Brahmanizm, Budizm, Taoizm, Konfüçyüs, Mani, Hinduizm gibi dinler görülür.

İNFORMAL YAYINLARI

4. Mezopotamya neresidir, anlamı nedir?

- Güneydoğu Anadolu Toroslarından başlayarak Basra Körfezi'ne dökülen Fırat ile Dicle Nehirleri arasında kalan bölgeye Mezopotamya denir.

Anlamı: İki nehir arasında kalan topraklardır.

- Mezopotamya medeniyeti, başta Anadolu, Ege ve Mısır medeniyetleri olmak üzere birçok medeniyeti etkilemiştir.

5. Sümerlerin başlıca özellikleri nelerdir?

- Orta Asya kökenlidirler. M.Ö. 4000 yılında güney Mezopotamya'ya gelmişlerdir.
- Şehir devletleri halinde yaşamışlardır. (Ur, Uruk, Kiş, Lagaş, Nippur)
- Rahip - kral özelliği görülür.
- Çok tanrılı inanç vardır, ahiret inançları zayıftır.
- Ziggurat denilen çok katlı, çok amaçlı tapınakları vardır.
- M.Ö. 3000 yılında çivi yazısını bulmuş ve tarihi çağları başlatmışlardır.
- Urgakina kanunları tarihte bilinen ilk yazılı kanunlardır. (Bilinen ilk hukuk devleti Sümerler)
- Kanunlar hafiftir ve fidye esası vardır.
- Gilgamiş, Yarattılış, Tufan gibi dini nitelikli destanları vardır.
- Herkes askerdir.
- Taş olmadığı için kalıcı mimari eserleri yoktur.
- Astronomi, takvim, matematik gelişmiştir.
- Tarihte ilk takvimi buldular.
- İlk kez burçları buldular.
- İlk kez dört işlemi buldular.

İNFORMAL YAYINLARI

6. Babiller hakkında bunları duydunuz mu?

- Sami kökenlidirler. Başkent Babillion'dur.
- Hammurabi kanunları ilk anayasa niteliğindeki kanunlardır.
- Kanunlar serttir ve "kisas"a dayalıdır.
- Hammurabi kanunları, Mezopotamya'nın Samileştirilmesini amaçlar.
- Rahip - kral özelliğine son vermiş, ilk dünyevi devlet, ilk mutlak krallığı kurmuştur.
- Yahudiler, II. Babil devleti zamanında sürgün edilmiştir.
- Babil Asma Bahçeleri ve Babil Kulesi meşhurdur. (Hammurabi eşi için yaptırmıştır)

7. Asurların tarihe katkısı ve etki alanları nelerdir?

- Merkez Ninova'dır. (Musul)
- Kuzey Mezopotamya'da kurulmuştur. Bölge tarıma elverişli olmadığı için ticaretle uğraşmışlardır.
- Anadolu'nun içlerine kadar (Kayseri - Kültepe) gelmişler, koloniler kurmuşlar ve burada çivi yazılı tabletler bırakmışlardır.
- Anadolu'da tarihi çağları başlatan ve ilk yazıyı getiren Asurlar'dır.
- İlk sömürge imparatorluğudur.
- Asur kanunları çok sert ve vahşidir.
- İlk kütüphane Ninova'da kurulmuştur.
- Krallarını ASLAN-İNSAN olağanüstü güç sahibi şeklinde tasvir ederler (Nemrut ve Karun)
- Altın hazineleri ile ünlüdür.

İNFORMAL YAYINLARI

- Avrupalılar büyük sermayeli şirketler kurarak bankacılık sistemini geliştirdiler.
- Sanayileşme tarımsal üretimin artmasına ve tarımda çalışan iş gücü fazlasının fabrikalara kaymasına neden oldu.
- Ekonomide tarımsal üretimin yerini sanayinin alması iç göçe neden oldu.
- Şehirlerin nüfusu arttı.
- İşçi sınıfı ve işçi hakları kavramı ortaya çıktı. Avrupa'da işçi haklarına yönelik iç karışıklıklar yaşandı.
- İşçi haklarına yönelik düzenlemeler yapıldı.

18. Sanayi İnkılabı'nın sanayileşemeyen ülkeler ve Osmanlı Devleti üzerindeki etkileri neler olmuştur?

- Sanayi İnkılabı, Osmanlı ekonomisini olumsuz etkiledi.
- Osmanlı Devleti'yle Avrupa devletleri arasındaki güç dengesi Osmanlılar aleyhine bozuldu.
- İngiltere'nin fabrikalarda işlediği dokumaların Osmanlı pazarlarına girmesi, Osmanlı dokuma tezgâhlarının kapanmasına yol açtı.
- Osmanlı Devleti XVIII. yüzyılda siyasi baskısını hissettiği Batılı devletlerin XIX. yüzyılda ise ekonomik işgaline uğradı.
- Avrupa devletleri, Osmanlı Devleti'nin zayıf durumundan yararlanarak ticari ayrıcalıklar elde ettiler.
- Osmanlı'nın topraklarını açık pazar olarak kullanmaya başladılar.

İNFORMAL YAYINLARI

Osmanlı Devleti, XVIII. yüzyıldan itibaren iç ve dış meselelerini kendi başına çözemiyordu. XIX. yüzyılda daha da belirginleşen bu durum Osmanlı Devleti'nin Avrupa devletleri ile çeşitli ittifaklar kurmasına neden olmuştur.

Siyasi, sosyal ve ekonomik alanlarda büyük sıkıntılar yaşanmasına rağmen Osmanlı Devleti'nin sınırları kuzeyde Kırım'a, güneyde Kuzey Afrika'nın tamamına, doğuda İran'a ve Arap Yarımadası'nın tamamına, batıda ise Balkan Yarımadası'na kadar uzanıyordu. Denizlerde Kıbrıs, Girit, Rodos ve On İki Ada Osmanlı'nın elindeydi. Osmanlı toprakları Sanayi İnkılabı'nın ardından hızlanan sömürgecilik faaliyetleriyle başta İngiltere olmak üzere bütün Avrupa devletlerinin iştahını kabartıyordu.

2. Osmanlı Devleti'nin 19. yy. da yaptığı ıslahatların genel özellikleri nelerdir?

- Tamamen Avrupa örnek alındı.
- Saray, ulema ve asker karşı çıktı.
- İlk defa halk yönetime katıldı.
- Her alanda ıslahat yapıldı.

3. XIX. yy. da yapılan ıslahatların amaçları nelerdir?

- Merkezi otoriteyi güçlendirmek
- Askeri alanda yenilikler yaparak toprak kaybını önlemek
- Ulusçuluk akımının yaygınlaşmasından sonra azınlıkların imparatorluktan ayrılmalarını engellemek

İNFORMAL YAYINLARI

21. Tanzimat Fermanı'nın yayınlanmasını gerektiren etmenler nelerdir?

Avrupa Devletlerinde Sömürgeciliğin Gelişimi

1789 Fransız İhtilali ve Milliyetçilik Akımı

Osmanlı Devleti'nde Azınlık Ayaklanmaları

- Etkilerini azaltmak
- Osmanlı Devleti'nin Avrupalı devletlerin desteğini almak
- Rusya'nın emellerini engellemek

EN ÖNEMLİSİ:

"Mısır" sorununun çözümünde Avrupa'nın desteğini almaktır.

Osmanlı aydınlarının istekleri ve Avrupa devletlerini örnek almalarıdır.

22. Tanzimat Fermanı'nın maddeleri nelerdir?

- Müslüman ve Hristiyan bütün halkın ırz, namus, can ve mal güvenliği devletin güvencesi altında olacaktır.
- Mahkemeler açık olarak yapılacak ve hiç kimse yargılanmadan cezalandırılmayacaktır.
- Askerlik tüm Osmanlı halkı için geçerli olacak ve belli bir süreye bağlanacaktır.
- Vergiler herkesin gelirine göre toplanacaktır.

DİKKAT: Padişah kendi gücünden hariç kanun gücünü kabul etmiştir. Bu ferman anayasacılığa geçişin ilk aşamasıdır.

UYARI:

- Tanzimat Fermanı'nda etkili olan fikir akımı Osmanlıcılıktır.
- Bu fermanın ilan edilmesinde Avrupa devletlerinin etkisi ve dayatması yoktur.

İNFORMAL YAYINLARI

- Bank – ı Osmani adında ilk defa yabancı sermayeli İngiliz bankası açıldı. Bu bankaya para basma yetkisi verildi.
- Çiftçiye kredi vermek için Ziraat Bankası'nın temelini oluşturan Memleket Sandıkları açıldı.
- Vekayi Tıbbiye adında ilk dergi basıldı. (Osmanlı Devleti'nde çıkan ilk dergi)
- İlk özel gazete Tercüman- ı Ahval çıkarıldı. (Şinasi ve Agah Efendi tarafından)
- Yarı resmi bir gazete olan Ceride- i Havadis çıkarıldı.
- Mecmua- i Fünun ve Düstur dergisi çıkarıldı.
- Güllü Agop Osmanlı Devleti'nin ilk modern tiyatrosunu kurdu.
- Ceride- i Mahakim gazetesi çıkarıldı. (Mahkeme gazetesi)
- Gedik usulüne son verildi.
- Matbuat Nizamnamesi çıkarıldı.
- Vilayet Nizamnamesi çıkarıldı.
- Arazi Kanunnamesi çıkarıldı.
- Diyojen adında ilk defa mizah dergisi çıkarıldı. (Teodor Kasap) tarafından çıkarılmıştır.
- Kız Rüştiyeleri açıldı.
- Galatasaray Sultanisi açıldı.
- Darülfünun açıldı. (Daha sonra Darülfünun Şahane'ye daha sonrada T.C.de İstanbul Üniversitesi'ne dönüştürülmüştür)
- Devlet memuru ihtiyacını karşılamak için Mekteb- i Mülkiye açıldı.
- Mecelle yürürlüğe girdi. (Ahmet Cevdet Paşa Osmanlı Devleti'nin ilk Medeni Kanunu'nu hazırlamıştır.
- Islah- ı Sanayi Komisyonu kuruldu.
- Hilal-i Ahmer Cemiyeti kuruldu (Kızılay)
- Maarif Nizamnamesi çıkarıldı. Fransa örnek alındı.

İNFORMAL YAYINLARI

34. Osmanlı Devleti'nin çöküşten kurtarılması için neler yapılması gerektiği konusunda Osmanlı aydınlarının görüşleri nelerdir?

Eski toplumsal yapıya uygarlığı oturtmanın yolu anayasa ve eğitimle gerçekleşir. Meşveret ve maarif uygarlık kapısını açacaktır. Eğitimle bireyler aydınlanacaktır. Anayasanın ilan edilmesi ise devlet çarkının halk yararına arızasız dönmesini ve bütün işlerin düzelmesini sağlayacaktır.

Namık KEMAL

Batı tarzı yenilikler yapmalıyız. Bu zamana kadar yapılan yenilikler Osmanlı Devleti'ni kurtarmak için yeterli olamadı. Balkanlardaki isyanların sona ermesi için Osmanlılık düşüncesi etrafından birleşme sağlanmalı.

Ziya PAŞA

Yıkılmaya yüz tutmuş bir imparatorluğu kurtarmak için mutlakiyet yerine meşrutiyet ilan edilmelidir. Osmanlı kurumları Batı örneğine göre yeniden düzenlenmeli hatta din ve devlet işleri birbirine karıştırılmamalıdır.

Ali SUAVİ

Bir an önce Kanun-i Esasi hazırlanmalı toplumun her kesiminin yer aldığı bir meclis oluşturulmalıdır.

Mithat PAŞA

İNFORMAL YAYINLARI

- Trablusgarp, Tunus, Yemen, Mısır Cezayir, Basra ve Habeş salyaneli eyaletlerdir.

14. Salyanesiz (Yıllıksız) eyaletlerin özellikleri nelerdir?

- Dirlık Sistemi uygulanır.
- Bu tür eyaletlerin toprakları memur maaşlarının karşılanması ve toprak gelirleriyle asker yetiştirilmesi için ayrılmıştır.
- Rumeli, Bosna, Temeşvar, Budin, Eğri, Anadolu, Trabzon, Şam, Halep, Diyarbakır, Van, Kars, Kıbrıs ve Kefe salyanesiz eyaletlerdendir.

15. Ayrıcalıklı (İmtiyazlı) eyaletlerin özellikleri nelerdir?

- İç işlerinde serbest dış işlerinde Osmanlı Devleti'ne bağlı eyaletlerdir.
- Yöneticileri padişah tarafından atanırdı.
- Kırım Hanlığı, Eflak, Boğdan, Erdel ve Hicaz bu statüye dahildi. Hicaz ve Kırım Hanlığı hariç bu eyaletler Osmanlı Devleti'ne yıllık vergi öderdi.

Salyaneli Eyaletler	Salyanesiz Eyaletler	Özel Yönetimi Olan Eyaletler
Mısır	Rumeli	Hicaz
Habeş	Budin	Kırım
Yemen	Bosna	Erdel
Tunus	Anadolu	Eflak
Cezayir	Karaman	Boğdan
Trablusgarp	Sivas	
Bağdat	Musul	
	Erzurum	

16. Yatay hareketlilik ne anlama gelir?

- Bir toplumun ülke toprakları üzerinde köyden şehre veya bir bölgeden başka bir bölgeye gidip gelmesi ya da oraya göçerek yerleşmesine toplumun yatay hareketliliği denir. Bu hareketlerin bir kısmı kendiliğinden gerçekleşmiş, bir kısmı da devletin imar ve iskan politikası sonunda ortaya çıkmıştır.
- XVII. yüzyılda ise Anadolu'da yaşanan Celali İsyanları köylerden şehirlere doğru bir yatay hareketin yaşanmasına neden olmuştur.

İNFORMAL YAYINLARI

17. Dikey hareketlilik ne anlama gelir?

Dikey hareketlilik bir toplulukta sınıflar arası geçişleri ifade eder. Osmanlı Dönemi dahil Türk toplumunda hiçbir zaman doğuştan gelen ve sınıf atlamayı kabul etmeyen bir sınıf farkı görülmemiştir . Örneğin askeriye mensupları, emekli olduğunda veya görevden alındığında yönetilenler sınıfına(reaya) geçmiş olurdu. Reayadan bir kişi de padişahın fermanıya askeri sınıfa geçebilirdi. Osmanlı Devleti'nde dikey hareketliliğin en güzel örneği Devşirme Sistemi'dir. Devşirilen gayrimüslim çocuklar devlet kademelerinde görev alabilişlerdir.

18. Vakıf Sistemi'nin yararları nelerdir?

- Medreseler, kütüphaneler, mektepler, hastaneler, kervansaraylar, hamamlar, yollar, köprüler, kanallar, çeşmeler, camiiler ve mescitler yapılmış, ülke bayındır hale getirilmiştir.
- Fethedilen bölgelerde ya da ıssız olarak adlandırılan yerlerde canlanma meydana gelmiş, vakıf şehirler ortaya çıkmıştır.
- Eğitim ve kültür faaliyetlerinin düzenli olarak yürütülmesi sağlanmıştır.
- Halkın sağlık sorunlarının çözülmesine yardımcı olunmuştur.
- Yoksulların ihtiyaçları karşılanarak toplumsal alanda dengeler korunmaya çalışılmıştır.
- Ticari faaliyetlerin geliştirilmesine katkı sağlanmıştır.
- Orduya yardımcı olabilecek bazı çalışmalar yapılmıştır.

19. Devşirme Sistemi'nde dikkat edilen hususlar nelerdir?

- Bu sisteme sadece Hristiyan çocuklar alınırdı.
- Devşirme alınacak çocuğun ailesinin rızası gerekiyordu.
- Ailenin tek çocuğu varsa devşirilmezdi.
- Yüz kızartıcı suç işleyen ailenin çocuğu devşirme olarak alınmazdı.
- Vücudunda herhangi bir kusuru olan devşirilmezdi.
- Bir aileden sadece bir kişi devşirilirdi.

İNFORMAL YAYINLARI

- **Garipler (Sağ – Sol):** Savaş sırasında hazineyi ve ganimetleri korumakla görevlidirler.
- **Ulufeciler (Sağ – Sol):** Savaş sırasında sancağı korumakla görevli askerlerdir.

Eyalet Askerleri

- **Tımarlı Sipahiler:** Kendilerine dirlik olarak verilen toprağı işleyerek geçimlerini sağlar, buna karşılık askerlik hizmetini yerine getirirlerdi. Gelirleri oranında cebelü denilen atlı asker beslerlerdi.

Yardımcı Kuvvetler:

- **Yayalar:** Yol açmak, siper kazmak, ağırlık nakletmek gibi görevleri vardır.
- **Müsellimler:** Ordunun önünde giderek yol açmak, köprü kurmak gibi görevleri vardır.
- **Akıncılar:** Ordunun keşif hizmetlerini görmek, bilgi toplamak, düşmanın gözünü korkutup asil orduya kolaylık sağlamak gibi görevleri vardır.
- **Deliler:** Sınırda veya sınıra yakın yerlerde bulunurlar, düşmana korkusuzca saldırırlardı.
- **Gönüllüler:** Sınır şehir ve kasabaları korumakla görevliydiiler.
- **Beşliler:** Kalenin korunmasında görevliydiiler.
- **Azaplar:** Kale muhafazasında görevliydiiler.
- Bağlı Devlet ve Beyliklerden Gelen Kuvvetler

21. Tımar Sistemi'nin yararları nelerdir?

- Üretim denetim altına alınmış ve üretimin sürekliliğı sağlanmıştır.
- Eyalet askerleri bu sistem sayesinde yetiştirilmiş, devamlı savaşa hazır bir ordu bulundurulmuştur.
- Ülkenin bayındır hale gelmesi, araziden daha iyi faydalanılması, askeri masrafların azaltılması, böylece gelirlerin artırılması sağlanmıştır.
- Tımar Sistemi uygulanan yerlerde vergi toplama sorun olmaktan çıkmıştır.
- Ülkenin her tarafına yayılan askerler sayesinde köylerde bile güvenlik sağlanmıştır.
- Devlet hazinesinin yükü azalmıştır.

İNFORMAL YAYINLARI

- Bu konferans sonucunda taraflar savaştan önceki sınırlarına çekildi ve Girit'e özerklik tanındı.
- Başına da Yunanlı vali atandı. Yunanistan savaşıyla ele geçiremediği Girit'i II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Osmanlı Devleti'nde yaşanan karışıklıklar sırasında topraklarına kattı (1908).

11. İtalya'nın Trablusgarp'ı işgal etmesinin nedenleri nelerdir?

- Bölgenin İtalya'ya yakın olması
- İtalya'nın siyasi birliğini geç tamamlayıp sömürgecilik rekabetine girmesi
- Bölgenin Osmanlı Devleti açısından savunulamayacak durumda olması
- Trablusgarp'ın zengin hammadde yataklarına sahip olmasıdır.

12. Trablusgarp Savaşı öncesi Rusya ile İtalya arasında hangi antlaşma imzalandı?

- "Racconigi Antlaşması" imzalandı.
- Bu antlaşmayla Rusya, İtalya'nın işgaline onay verecek; İtalya ise İstanbul'un Rusya tarafından işgal edilmesine izin verecektir.

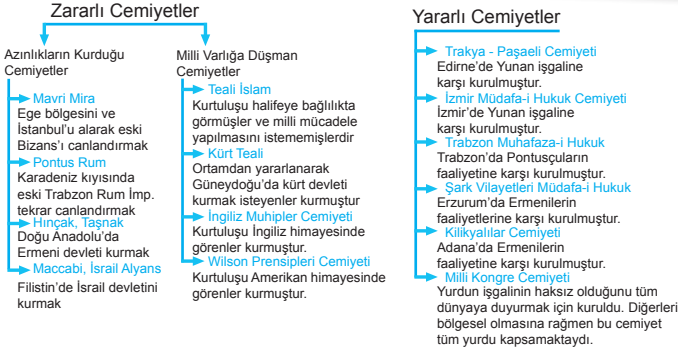
13. Savaşa katılan gönüllü subaylar kimlerdir?

- Mustafa Kemal (Gazeteci Şerif Bey adıyla Derne ve Tobruk' ta katılmıştır.)
- Enver Paşa (Kuyumcu Hamdi adıyla Bingazi'de katılmıştır.)
- Nuri Conker
- Ali Çetinkaya
- Ali Fuat Cebesoy
- Ali Fethi Okyar

İNFORMAL YAYINLARI

34. Kurtuluş Savaşı sırasında Anadolu'da kurulan cemiyetler hangileridir, özellikleri nelerdir?

MİLLİ CEMİYETLER			
Adı	Kuruluş Tarihi	Kuruluş Amacı	Faaliyetleri
Trakya - Paşaeli Müdafaa-i Hukuk-u Milliyeye Cemiyeti	2 Aralık 1918 Edirne	Trakya'nın Yunanistan'a verilmesini önlemek	Çatalca, Tekirdağ ve Gelibolu'da şubeler açmışlardır. Trakya'nın tarih, ırk, kültür olarak Türk olduğunu kanıtlamak için yayınlar yapmışlardır.
Trabzon Muhafaza-i Hukuk-u Milliyeye Cemiyeti	12 Şubat 1919 Trabzon	Trabzon ve civarında Pontus Devleti'nin kurulmasını önlemek	Karadeniz Bölgesi'nde şubeler açarak Erzurum Kongresi'nin toplanmasına yardım etmişlerdir.
Kilikyalılar Cemiyeti	Aralık 1918 İstanbul	Çukurova Bölgesi'ni Fransız ve Ermenilere karşı savunmak	Yayın ve propaganda ile milli bilinci uyandırmaya çalışmışlardır.
Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk-u Milliyeye Cemiyeti	4 Aralık 1918 İstanbul	Doğu Anadolu'nun Ermenilere verilmesini önlemek, Doğu Anadolu'da Türk nüfusunun azalmasını engellemek	Erzurum ve Elazığ'da şubeler açmışlardır. Erzurum Kongresi'ni organize ederek Milli Mücadele'nin teşkilatlanmasında önemli rol oynamışlardır.
Redd-i İlhak Cemiyeti	14 Mayıs 1919 İzmir	İzmir ve civarının Türk olduğunu ispat etmek, İzmir'in Yunanlılara verilmesini önlemek	Basın yayın yoluyla İzmir'in işgalini protesto etmişlerdir. Yunan işgaline fiili olarak karşı koyarak Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri'nin toplanmasında etkin rol oynamışlardır.
Milli Kongre Cemiyeti	29 Kasım 1918 İstanbul	Türkler hakkında dünyada yapılmış ve yapılmakta olan propagandalara yayın yoluyla karşı koymak	Misakımilli'nin kabul edilmesinde önemli çalışmalar yapmışlardır. Ermenilerin zulümlerini eserler yayımlamışlardır.

İNFORMAL YAYINLARI

25. Faşizm nedir?

- İki dünya savaşı arasında İtalya'daki sağcı otoriter rejimin adıdır.
- Faşizmde ülkeyi yöneten kadro, ülkenin tek hâkimidir. Alınan kararlar, yapılan uygulamalar tamamen bu kesimin iradesiyle gerçekleşir. Söz konusu kadro sadece ideolojiyi uygulamaya koymaya çalışır. Eleştiriler, tavsiyeler dikkate alınmaz. İdeolojiye ters düşen fikirler ve olaylar baskıcı yöntemlerle bastırılır. Faşizmde bireyler ideolojiye bağlılıkla yükümlüdür.

26. Kara Cömlekliler ne demektir?

I. Dünya Savaşı sırasından II. Dünya Savaşı sonuna kadar varlığını sürdüren İtalya'daki yarı faşist örgüttür. Benito Mussolini yönetimindeki silahlı birliklerdir.

27. Nazizm nedir?

- Almanya'da 1930'lu yıllarda Hitler tarafından kurulan Nasyonal Sosyalist Parti'sinin Alman ırkının üstünlüğünü savunan politikasıdır.
- Nazizm disiplin, emirlere bağlılık, görev anlayışı, düzen, cesaret vb. özelliklerin sadece Alman ırkında olduğunu iddia etmiştir. Bu nedenle başka ırklara karşı bu özelliklerin kaybedilmemesi gerektiğini savunmuştur.

28. II. Dünya Savaşı öncesinde Almanya, İtalya ve İspanya'nın başındaki diktatörler kimlerdir?

- İtalya - Benito Mussolini,
- Almanya - Adolf Hitler,
- İspanya - Fransisco Franco.

29. Meiji Restorasyonu ve önemi nedir?

Japonya'nın modernleşmeye ve gelişmeye başladığı döneme verilen addır. 1868'den itibaren feodalite yıkılmış ve hâkimiyet imparatora geçmiştir. Avrupa'nın yüzyıllar içinde kurduğu modern sanayiler, bürokratik ve politik kurumlar bu restorasyon sayesinde Japonya'da 30 yılda kurulmuştur. Kapalı Japon dünyası bu olayla dış dünyaya ve gelişmelere açılmıştır.

İNFORMAL YAYINLARI

- Avrupa Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi,
- Antlaşmaların koruyucusu olan Komisyon,
- Topluluk hukukuna uyulmasını sağlayan Adalet Divanı
- Birliğin mali yönetimini izleyen Sayıştay,
- Ekonomik sosyal ve bölgesel çıkar gruplarını temsil eden danışma kurulları
- Birliğin dengeli bir biçimde gelişimine katkıda bulunan projelerin finansmanını kolaylaştırmak amacıyla kurulmuş olan bir Avrupa Yatırım Bankası

Bölüm 1

169. Avrupa Birliği'nin hedefleri nelerdir?

- Avrupa vatandaşlığı kavramının oluşturulması,
- Özgürlük, güvenlik ve adaletin güvence altına alınması,
- Ekonomik ve sosyal gelişimin desteklenmesi,
- Dünyada Avrupa'nın rolünün vurgulanması

170. Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun görevleri nelerdir?

- Ortak Avrupa pazarı oluşturmak,
- Üyelerin ekonomi politikalarını yaklaştırmak,
- Üyeler arasındaki ilişkilerin ve yaşam düzeylerinin dengeli ve devamlı gelişmesini sağlamak,
- Ekonomik ve parasal birlik kurmak,
- Ortak bir dış politika ve güvenlik politikası uygulamak,
- İnsan haklarını topluluk hukukunun genel ilkesi kabul ettirmek

171. Yürürlüğe giriş itibariyle Avrupa topluluklarını kuran antlaşmalar hangileridir?

- 1951 Paris Antlaşması (AKÇT-Avrupa Kömür ve Çelik Teşkilatı),
- 1957 Roma Antlaşması (AET-Avrupa Ekonomik Topluluğu),

İNFORMAL YAYINLARI

216. SSCB'nin dağılma süreci hakkında bilgi veriniz.

- SSCB'nin açıklık politikası ülkedeki cumhuriyetlerin bağımsızlığını ilan etmelerini beraberinde getirdi. Bu gelişmeler sonucun ilk olarak Litvanya 11 Mart 1990'da bağımsızlığını ilan eder.
- Arkasından Letonya ve Gürcistan bağımsızlığını ilan eder.
- Yeltsin önderliğinde Rusya Federasyonu da bağımsızlığını ilan eder.
- 21 Aralık 1990 günü Rusya Federasyonu, Ukrayna, Beyaz Rusya, SSCB'nin resmen bittiğini Bağımsız Devlet Topluluğu'nun kurulduğunu ilan ederler.

217. Alma Ata Deklarasyonu ne demektir?

- 21 Aralık 1991'de SSCB'yi oluşturan 15 cumhuriyetin 11'inin katıldığı Alma Ata Zirvesi, Bağımsız Devletler Topluluğu'nun kurulduğu zirvedir. Ülkelerin siyasi bütünlüğünün korunması, ekonomik işbirliğinin sağlanması kararları alınır.
- SSCB'nin hak ve yükümlülüklerinin Rusya Federasyonu tarafından gerçekleştirileceğinin kabul edilmesiyle SSCB hukuken sona ermiştir. Bu toplantı sonrasında 26 Aralık 1991'de SSCB resmen sona ermiştir.

218. TİKA hakkında bilgi veriniz.

Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı anlamına gelmektedir. TİKA'nın kurulmasında dağılan SSCB'nin içinde yaşayan Türklerle yakınlaşabilmek, bağ kurmak hedeflenmiştir. Bakanlar Kurulu kararıyla 24 Ocak 1992'de kuruldu. Dışişleri Bakanlığına bağlıyken 1999'da Başbakanlığa bağlandı. Türk dilinin konuşulduğu Türkiye'ye komşu ülkeler olmak üzere ekonomik, ticari, teknik ve toplumsal dayanışmayı öngörür. Günümüzde 20 ülkede faaliyetlerini sürdürmektedir.

BİR ADIM ÖNDE OL!!

219. Maastrich Antlaşması hakkında bilgi veriniz.

- 7 Şubat 1992'de Maastrich'te imzalanan 1993 Kasımında yürürlüğe giren antlaşmaya göre Avrupa Topluluğu, Avrupa Birliği adını almıştır. AB'nin üç temel direği oluşturulmuş yeni hukuksal yapı düzenlenmiştir.

İNFORMAL YAYINLARI

- Ekonomik parasal birlik, bağımsız Avrupa Merkez Bankası ve onun yöneteceği tek para birimi,
- Ortak dışişleri ve güvenlik politikası, savunma, Avrupa vatandaşlığı, Avrupa Parlamentosu, ekonomik ve toplumsal uyum konuları,
- Adalet ve içişlerinde işbirliği, göç ve siyasi ilticacılar konusunda işbirliğinin yürütülmesi için Avrupa Polis Ofisi'nin kurulması karara bağlanmıştır.
- Birliğin 27 ülkesi aynı zamanda NATO üyesidir.
- Schengen Antlaşması ile üye ülkeler arasında pasaportsuz geçiş sağlanmıştır.
- Birliğin 15 ülkesi Euro para birimine geçmiştir.
- Birlik ülkeleri ulusal bayrağın dışında AB bayrağı da kullanmak zorundadırlar.
- Eski Varşova Pakti üyelerinin NATO'ya giriş çalışmaları devam etmektedir.

Bölüm 20

220. Kopenhag Kriterleri'nin siyasi kriterleri nelerdir?

- Ülkelerin uymakla zorunlu olduğu ilkelerdir.
- İstikrarlı ve kurumsallaşmış bir demokrasi,
- Hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü,
- İnsan haklarına saygı,
- Azınlıkların korunması,
- İdam cezasının kaldırılması,
- Irk ayrımcılığının olmaması,
- Kadınlara karşı ayrımcılığın olmaması.

SINAVLARIN GARANTİ BELGESİ

221. Kopenhag Kriterleri'nin ekonomik içerikli kriterleri nelerdir?

- İşleyen pazar ekonomisinin varlığı,
- Birlik içinde rekabet gücüne sahip olma,
- Fiyat istikrarı,
- Mali sektörün geliştirilmesi,
- Yeterli sermayenin olması,
- Firmaların teknolojiye uyum kapasitesinin olması.